СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 300. Джерзі Сіті, Н. Дж.; четвер, 26-го грудня 1935. — VOL. XLIII. No. 300. Jersey City, N. J., Thursday, December 26, 1935 THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ДУМАЄ ДАЛІ ПІДДЕРЖУВАТИ БЕЗРОБІТНИХ

ВАШИНҐТОН. — Підчас розмови з ґазетярами президент Рузвелт заявив, що він ніколи не заявлявся за те, щоб федеральний уряд давав усе допомогу тим безробітним, що здібні до роботи.

Таку заяву зложив президент, як його спитали, що він думає далі роботи, як вичерпається сума, яку дав йому до розпорядимости конґрес. Виходило з його заяви, що люди, які можуть робити, а роботи не мають, повинні домагатися допомоги від стейтового уряду.

СМЕРТЬ СЛІПОГО СЕНАТОРА КЕРЕШУЄ ПЛЯНИ КОНҐРЕСУ.

ВАШИНҐТОН. — Смерть сенатора Шела потягнула за собою зміни в плянах конґресу щодо відкриття нової сесії.

Сенат збереться на сесію дня 3-го січня, але з уваги на смерть Шела зараз відложать дальшу сесію, щоб у цей спосіб відбути жалобу по Шелі. Дальші засідання відбудуться аж у понеділок, 6-го січня.

РЕВОЛЮЦІЙНІ ПОТРЯСЕННЯ У ВЕНЕСВЕЛІ.

ПОРТ ОФ СПЕЙН (Трінідад). — По смерти довголітнього диктатора Венесвелі, ґенерала Хуана Вісента Ґомеса, настали в краю неспокої. В ріжних околицях вибухають повстання, що часто кінчаться проливом крови.

Щоб здержати повстання, уряд проголосив у цілій державі воєнний стан. Не зважаючи на те, боротьба між повстанцями та військами уряду йде в кількох великих містах.

КРАЙ ОБУРИВСЯ ВИЇЗДОМ ЛИНДБЕРҐІВ ДО АНҐЛІЇ.

НЮ ЙОРК. — Виїзд полковника Чарлза Линдберґа з жінкою й дитиною на постійний побут до Анґлії, мовляв, спричинений страхом за життя дитини, справив у краю поражаюче враження.

З усіх усюдів підносяться голоси, що це є небувалий скандал для Америки, що не може вдержати порядку й дати безпеченства особи спокійним горожанам. Преса репетує за якусь акцію, підбехтуючи публику до діяльности, щоб затерти цей „національний стид". У конґресі сенатори й конґресмени говорять уже про потребу загострення кримінальних законів. Тільки кілька визначних урядників не поділяють загальної гістерії.

Тимчасом Линдберґи вже далеко на морю. Пливуть вони кораблем „Американ Імпортер", що його Линдберґ зачартерував виключно для себе. Це напів пасажирський, напів товаровий корабель, що має півосьми тисячі тон містоти. Пливуть вони поволі здовж дороги, котрою вісім літ тому Линдберґ летів самий з Америки до Европи. Думають вони бути на морю через свята.

ВИНАХІД ПРОТИ ВЛОМІВ.

КЕЙМБРИДЖ (Месечусетс). — Томас С. МекКейлеб, інструктор в Інституті для ґеоґрафічних розслідів при Гарвардськім університеті, придумав радіовий відкривач вломників.

Інструмент висилає по кімнаті електричні радіові струї. Вломник самою своєю появою в кімнаті перериває ці струї так, що заставляє апарат давати алярм, що злодій закрався до хати.

НОВІ ДАНІ ПРО СМЕРТЬ ФІЛЬМОВОЇ ЗІРКИ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — Поліція, що не покидає розсліджувати смерть фільмової артистки Тельми Тод, попала вже на цілу низку фактів, які стоять у суперечности з признанням лави присяжних суддів, покликаних коронером, що признала смерть акторки вислідом самогубства.

Передовсім один власник тютюнової крамниці зізнав, що Тельма Тод була в його крамниці та телефонувала з неї до когось уже по тій годині, в котрій, на думку коронера, вона була нежива. Подруге, вона була тоді в товаристві якогось чоловіка, котрого ідентичности ще й досі поліція не вспіла відкрити. Поліція відкрила багато інших фактів, які переконують її, що вона має тут до діла не з самогубством, але з хитро обдуманим убивством при помочі моноксидового ґазу.

ЗА ВБИВСТВО РЕДАКТОРА.

МИНЕАПОЛИС. — У повітовім стейтовім суді поставлено перед суддю Ізадора (Кида Кена) Блуменфельда як виновника вбивства редактора Волтера Лиґета.

Бандит, що представляє себе за продавця алькогольних трунків, зявився в суді прегарно прибраний та з вичищеними нігтями і заявив, що він не почувається до вини. Його адвокати хотіли добитися від суду випущення його на волю за кавцією. Прокуратор спротивився цьому на тій основі, що якби випустити цього бандита на волю, то ніякий свідок не захотів би свідчити проти нього на розправі.

Блуменфелда відослано назад до вязниці без права кавції. Він має станути на суд десь по 20-тім січня.

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА МОСКВИ.

Як повідомляє советська преса, Центральний Виконавчий Комітет СССР занявся справою „заґіба" в національній політиці, який полягає в тому, що всі національні закони залишаються (очевидно не без згоди уряду) на папері, а місцева влада проводить у національних „республиках" ще гіршу русифікацію ніж покійна царська. На 1,310 урядовців центрального управління північного Кавказу лише 17 володіють місцевими мовами, та й то не хотять їх уживати, щоб уникнути знущань товаришів. Всі прохання мусять бути написані російською мовою і всі автентичні документи мусять бути перекладені по російськи, інакше уряди їх не приймають. Не краще стоїть справа на Україні та в Туркестані, де урядовці чужинці умисно калічать місцеву мову, щоб довести її непридатність, і ніхто їх за те не карає. Виконавчий Комітет, вислухавши ці факти, викриті на 18-тім році істнування режіму, рішив передати їх у комісію.

ЧОЛОВІК ПОСТРІЛИВ ЖІНКУ.

Іван Ґулька сидить арештований у Форт Френсес, Онт., а його жінка лежить у шпиталі з чотирма кулями в своїм тілі. Чоловік має також рану на шиї та щоці і поліція думає, що він пробував себе вбити.

Жінка Ґульки верталася 28 листопада до дому зо своїм братом В. Чорним. Проти них надійшов Іван Ґулька з револьвером, вимірив револьвер до Чорного і вистрілив. Одначе куля не поцілила Чорного, тільки жінку. Чорний утік, а Ґулька звернув револьвер до своєї жінки і всадив у неї ще три кулі. Опісля прийшов Ґулька на поліційну стацію і сказав що його хтось пострілив. Його арештовано.

В Ґульків було четверо дітей. Родина була на публичнім удержанню. Револьвер, з котрого Ґулька стріляв, знайдено в його домі.

КЛОПІТ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

Европейські уряди, які визнали большевиків, якщо ще не мають з них користи, то мають постійний клопіт. Цікавий інцидент трапився між іншими на останньому принятті чужих послів у президента француської републики. При принятті кожного посла орхестра має виконувати відповідний гимн. Показалося, що при принятті советського посла мають виконувати інтернаціонал, який у Франції є найбільше протиурядовою піснею. Щоби вийти з ніякового положення, протокольний уряд рішив набудуче не виконувати ніяких гимнів та зустрічати послів мовчки, щоб не образити советського посла. Переказують, що без музики приняття приняли досить жалібний характер.

ЩАСТЯ В НЕЩАСТІ.

На подвіря одної господи в Овінську під Познанем упав військовий літак, не можучи видобутися з „коркотягу". Катастрофа обійшлася без людських жертв, бо два летуни поручники видобулись із кадовба зовсім здорові. Своє життя завдячують цьому, що літак падав з позиції до старту й оперся одним крилом об дах хати, а другим об дах хліва, при чому кадовб осів на возі, що стояв на подвірі.

УРЯД ПУСТИВ ЗААРЕШТОВАНИЙ КОРАБЕЛЬ.

Анґлійський товаровий корабель „Севен Сіз Спрей", що наїхав на морський маяк у бостонськім заливі та поважно його ушкодив, уже випущено з порту по зложенню кавції в сумі 10,000 долярів за направу маяка. Уряд спершу думав, що шкода буде коштувати 20,000 долярів, але по докладнім огляненню переконався, що її буде можна направити за 10,000. Корабель уже поїхав у дальшу дорогу. Він везе старе заліззя до Більбоа, в Еспанії. Кажуть, що ладунок призначений для Італії.

284 ФІЛЬВАРКИ НА ЛІЦИТАЦІЇ.

Варшавське Т-во Кредитове Земське оголосило список 284 фільварків, яких не продано в першому реченці ліцитації, а які виставлять у половині грудня ц. р. на продаж удуруге. 90 фільварків припадає на воєвідство варшавське, 87 на лодзьке, 64 на люблинське, 24 на келецьке і 19 на білостоцьке.

НОВІ ТИТУТИ СТАЛІНА.

Московська телеґрафічна аґенція (ТАСС) 21. 11. подає промову Ворошилова. В ній читаємо:

„Нами не даремне керує перший маршал соціялістичної революції, великий маршал побід на фронтах, горожанських побід і соціялістичної будови, маршал комуністичного руху всього людства, наш великий Сталін".

БАРАБОЛІ БУДУТЬ ПРИХОДИТИ ДО КАНАДИ СВОБІДНО.

На основі торговельної угоди між Злученими Державами і Канадою бараболі мають приходити до Канади свобідно від оплат. Урядовці кажуть, що імпорт бараболь буде обмежений природніми обставинами до початкових місяців року, головно в березні, квітні, травні та червні.

НОВЕ КРІПАЦТВО В РОСІЇ.

Як повідомляє советська преса, в селі Горлівці на Курщині стався факт продажу місцевим советом сусідньому колгоспові комуни „Вольний Труд" з землею, кіньми, реманентом та людьми, за 7,500 рублів. Тому, що, не вважаючи на договір, продані робітники розбіглися, директор колгоспу Воловик подав до суду голову совету, домагаючися, щоби він або розшукав та повернув утікачів, або повернув гроші. Як поставиться до справи судова влада, ще не знати. Але преса не вбачає в цьому факті нічого надзвичайного й трактує його з гумористичного боку.

НАЙМИЧКИ У ВІННІПЕҐУ ЗОРҐАНІЗУВАЛИ ЮНІЮ.

Наймички, себто домашні служниці у Вінніпеґу зорґанізували юнію і тепер збирають підписи на петиції, яку мають предложити урядові провінції. В петиції говорять, що відносини, в яких їм приходиться працювати, є нестерпні. Вони домагаються мінімальної платні 12, 15 і 18 долярів місячно, залежно від досвіду, і мінімальної платні 25 долярів місячно для господинь, а також двох вільних пополуднів у тижні, 10 годин праці на день і екстра платні за надчас. Секретаркою юнії є Віра Лесик.

В ЛИТВІ ЖИТТЯ НАЙДЕШЕВШЕ.

За статистичними обчисленнями, Литва має найнижчий вказник коштів удержання, що означується числом 43. Дальше йде Польща з числом 60.6. Найбільший вказник удержання має Австрія, що доходить до 97.2.

ДІСТАВ 12 ЛІТ ЗА ВБИВСТВО.

Фред Галушка Клим, що заколов на смерть Вілфреда Спенса в Бисет, Ман., дістав за кару 12 літ у карнім заведенню. Лава присяглих признала його винуватим убивства і суддя Дайсарт проголосив засуд 30 листопаду. При цім згадав, що в цім випадку не було ніяких улекшуючих обставин і в дійсности нема причини, чому його не обвинувачено за душогубство. Це вже не був перший випадок, що Клим мав до діла з поліцією.

Волтер Дуткевич, редактор польської комуністичної ґазети, має заплатити 200 долярів кари та судові кошти за очернення д-ра Френка Сендзяка; в противнім випадку має відсидіти три місяці.

ДИВАЦЬКІ ЗАПОВІТИ.

Ґазети часто подають вістки про дивацькі заповіти деяких людей, які хочуть задивувати світ навіть по своїй смерти. Часом такий заповіт випливає з мотивів — скажім — розумніших, але всеж світ сміється з них, хоч звичайно кожний такий заповіт виповнюють згідно з „останньою волею". Право є правом.

В 1805 р. помер у малім голяндськім містечку Гарлем годинникар Кельомбі. Він ціле життя ненавидів анґлійців і, бажаючи наробити їм зла й по смерти, він ціле своє майно вложив до банку на процент, з тим застереженням, що його можна буде вибрати з банку щойно по 200 літах на боротьбу з анґлійським імпортом до Голяндії. Отже по 200 літах зачнеться торговельна війна Голяндії з Анґлією! А покищо сума процентується в однім голяндськім банку.

Подібний заповіт зробив інший голяндець, Пієтро ван Говен, який відобрав собі життя, а в заповіті призначив 40 міліонів голяндських ґульденів на боротьбу з анґлійськими товарами. Тільки що суд уневажнив останню волю ван Говена.

Інший дивак, відомий француський промисловець Жан Пеншон, лишив 35 міліонів франків, призначуючи відсотки з цього капіталу на посаг для новоженців. Нічого тут дивного нема, але дальші умови є досить дивацькі. А саме — наречений має бути високий 184 цм., а наречена 178 цм. „А колиб (додав він у тестаменті) моя „остання воля' була уневажнена, то я призначую суму 35 міліонів франків для Академії Гонкурів, яка з цього фонду буде нагороджувати щорічно 10 наукових праць, написаних злобно проти медицини".

Зновуж професор зоольоґії в Парижі, Бенжамен Кроу, якиЙ вірив, що на світі є ще багато невідкритих родів комах, призначив 10 міліонів франків на оснування фарми для цих незнаних науці родів комах.

ДИВНИЙ ПОЛЬСЬКИЙ ГОЛОС З ПРИВОДУ ВАРШАВСЬКОГО ПРОЦЕСУ

ЛЬВІВ. — Польська преса не перестає коментувати процес за вбивство міністра Перацького. Нема сумніву, що процес примусив ту пресу занятися ширше обговоренням української справи, яку обговорюють на ріжний лад. Дуже замітним щодо цього є голос часопису „Просто з моста", орґану польських радикальних народовців, який заявився в статті „Справа найважніша з важних" за те, що такою саме справою є справа українська, та що політична асиміляція і кольонізація її не розвяжуть. Між іншим читаємо там таке:

„Ми, польські народовці, маємо обовязок найголосніше говорити про те, що є український нарід, що живе і бореться за своє право до життя. Саме ми мусимо розуміти й цінити героїчне зусилля українського народу, що від сотень літ не має своєї державности, що його русифікують, польонізують, роздирають, а він усе триває".

Хай і українських націоналістів буде тільки горстка —

„То напруження жертвенности, посвяти й геройства тієї горстки так наявно велике, що його досить не лиш на те, щоб воскресити, але навіть створити націю".

„Українські Вісти" передають цей голос як „білого крука", і твердять, що в Польщі буде далі так, як заповідає санаційно-ендецький „Курєр Львовскі", як бувало, себто:

„Шляхи, якими доведеться реалізувати якунебудь програму, будуть завсіди ті самі".

Значить, далі будуть українські землі польонізувати, кольонізувати і т. д. Важне тут хіба тільки те, що навіть шовіністична польська преса зачинає глядіти на націоналістичний український рух з повагою, маючи наявні докази геройської постави цього руху.

ЗРАЗОК ПОЛЬСЬКОЇ КОЛЬОНІЗАЦІЇ ГАЛИЧИНИ.

ЛЬВІВ. — „Діло" подає статистичні дані про парцеляцію в тернопільськім повіті, в якім статистика виказує аж 148,941 карловатих, невиплатних селянських господарств. Значиться, 52.2% господарств повіту потребують збільшення землі, щоб могли існувати. Тимчасом від 1919 р. створено на території одного тільки тернопільського воєвідства коло 10,000 нових польських господарств! Ще цього року відмовляли українським селянам купувати землю при парцеляції, або жадали переходу на римо-католицький обряд.

АЛЕЖ БО КРАДУТЬ!

ЛЬВІВ.—Недавно розписувалася преса в Польщі про крадіж цілого пів поїзду в Польщі. А тепер варшавський „Ґонєц" розписується про величезні надужиття при будовах залізниць. Дотепер увязнено 22 особи.

ХВАЛЯТЬ НОВУ ВИСТАВУ „ЗАПОРОЖЦЯ ЗА ДУНАЄМ".

ЛЬВІВ. — Зі Станиславова надійшли відомости про першу виставу нового „Запорожця за Дунаєм". Була це ювилейна, бо 1,000-на вистава. В останній хвилі заряд міста Львова відмовив галі Великого Міського Театру і те ювилейне представлення треба було перенести до Станиславова. У виставі взяли участь такі співаки як оперова співачка Марія Сокіл у ролі Одарки, яка вивязалася найкраще, а далі відомий оперовий артист Михайло Голинський у ролі Андрія та оперовий співак Мартіні в ролі султана. Найбільше розписуються про нову сцену в султана, яку уложив Роман Купчинський, та про музику зпід руки відомого композитора С. Людкевича, яку хвалять.

Вистава пройшла з великим успіхом. Білети були розпродані на кілька тижнів наперед.

ВЕЛИКЕ КУЛЬТУРНЕ ДІЛО.

ЛЬВІВ. — Українська наука притягає щораз більший гурт працівників, які серед неймовірних злиднів і з подиву гідним самовідреченням присвячують їй свої сили, спосібности і матеріяльні засоби. Доказом цього є вистава демоґрафічно-господарських мап і рисунків, влаштована під фірмою Наукового Товариства ім. Шевченка. Вона зорґанізована відомим молодим нашим ученим ґеоґрафом і статистиком проф. д-ром В. Кубійовичем та його співробітниками. Ціль вистави: зясувати численними картами і діяґрамами наглядним способом головні прикмети населення і господарства українських етноґрафічних земель. Вистава розміщена на стінах трох великих саль і ділиться на десять відділів: природа населення взагалі, національні відносини, рух населення, сільське господарство, заняття і праця, комунікація, товарообмін і народнє господарство, письменство, преса. На виставі є теж найновіща карта відомого нашого ґеоґрафа д-ра Ст. Рудницького, за яку його Совєти вислали на заслання нібито за „імперіялістично-націоналістичні і контрреволюційні тенденції".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
З Канади належит посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРО ТИХ, ЩО „КАПІТАЛІЗУЮТЬ"

Варшавський процес добігає до кінця. Кождий, хто читає звідомлення з цього процесу, є свідомий того, що події, які відграються перед польським прокуратором і польськими суддями, є свого роду історичними. Тих 12 українських студентів і студенток увійдуть в історію боротьби українського народу за волю. Їх особи і їхнє поведення будуть предметом повістей, драм, поем чи темою для творчости наших малярів, різьбарів, тощо. Навіть ті „заломання" будуть важною подією. А що важніше, навіть вони не виходять і не вийдуть ворогам на добре. Це добре відчуває навіть польський прокуратор, а не то сама польська, поважніша преса. Це добре відчувають у Варшаві всі ті поляки, що ще заховали в собі трохи чесности. І коли вони бачать на власні очі боротьбу української молоді за права української мови, коли бачать ідейних молодих людей, як їх держиться в польських тюрмах у слідстві, без присуду, по півтора року в кайданах і доводиться тим робом, як і іншими знущаннями, до божевілля і заломання, то не можуть не розуміти, що це все бє по лиці всіх тих поляків, що мають іще сякий-такий стид, що памятають, як вони самі боролися з московською чорносотенщиною і як гидились такими методами боротьби, та як проти тих метод перед цілим світом протестували. Тому саме поважніша частина польської преси не триюмфує з заломань декого з підсудних, ні з перелапаного архіву ОУН, ні з ревеляцій прокуратора про допомогу Литви українській революційній справі. Не „капіталізує" вона цього всього в такий спосіб, як звикла це робити в інших подібних випадках, а навпаки, дає до пізнання, що краще булоб для польської справи, якби цього процесу взагалі не було, а принаймні якби його хоч не було в Варшаві.

Не „капіталізують" принаймні покищо тої драми навіть ті в краю, що належать до українського табору, який є противний революційному способові боротьби з Польщею і є за польсько-українську угоду. Вони опишуть ріжні ревеляції та „заломання" у варшавськім процесі драматично, але не роблять з тої нагоди з ніким ніяких порахунків, а навіть знаходять виправдання на заломання. Це так є тепер. Та ми певні, що навіть якби вони захотіли дещо „капіталізувати", то це їм не вдасться, бо всі ми переконуємося наглядно, що всі ті заломання та ревеляції про архів, чужу поміч, платні, збірки в Америці й т. п. є дрібні й марні річи в порівнанні до цеї правди, що завдяки революціонерам, що їх судять польські суди, революційний рух уже вкоренився в українські маси і що нема сили його спинити. Та не добачують того тільки скрентонські („Народна Воля") та нюйорські (У. Щ. Вісти) „спеціялісти від оборони України" та вживають варшавського процесу на розбивання української іміграції в Америці й на порахунок з „Обєднанням" і „Свободою", як тими, що допомагають визвольній боротьбі в ріднім краю.

СУД НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДЮ У ВАРШАВІ

ПЕРЕСЛУХУВАННЯ СВІДКІВ.

(З львівського часопису „Українські Вісти").

(18)

Свідок складає присягу. Прок. Желенський знову ставить запит, чив свідок пізнав сорочку в паски, як свою власність і як ту, що її випозичив Мацейкові.

Свідок вияснює, що можливе те, що хтось інший мав подібну сорочку. Тепер важко йому сказати, чи це його сорочка, хіба, що вложив би її на себе.

Супроти того прокуратор вносить, щоб свідок вложив сорочку.

Оборонець д-р Горбовий противиться міряню сорочки, бо свідок мав її перед 10 літами, а за той час згрубів.

Суд заряджує зміряння сорочки. Прокуратор жадає, щоб при цьому був знавець — Ігнатовський.

Підчас зарядженої предсідником перерви на салю прибув знавець Ігнатовський. Суд поручає свідкові, щоб в осібнім кабінеті вложив сорочку в паски, яку знайдено в течці, що її в нічлігарні залишив Мацейко-Ольшанський.

Свідка випроваджують, він примірює сорочку.

Після приміряння свідок Чучман подає, що сорочка затісна; носив її перед 7 літами, тепер трохи погрубів.

На запит прокуратора вияснює, що матеріял є такий самий, як на сорочці, яку дав Мацейкові. Манкети того самого роду. Цю сорочку давав виконати до заведення св. Вінкентія а Павльо.

Прокуратор запитує, чи при сорочці, що її свідок має тепер на собі, є щось так, що моглоб виключити, що це його власність.

Свідок заперечує. Ця сорочка тільки затісна.

На запит прокуратора свідок відповідає, що не пригадує собі ніяких спеціяльних прикмет сорочки, що її віддав Мацейкові.

В тій справі приходить до слова знавець Ігнатовський. Він заявляє, що сорочка, яку свідок має на собі, затісна й не роблена на його міру. Рукави закороткі.

На запит відповідає знавець, що в слідстві зізнав, що дві сорочки, які йому тоді показали, роблено одночасно. Пізнав їх по деяких питомих знаках, а саме по дірках і гудзиках.

Опісля на домагання прокуратора знавець Ігнатовський мірить довжину рукавів сорочок Чучмана, що їх свідок вложив підчас слідства. Виявляється, що рукави в них довші на 2 цм., ніж ті сорочки, що їх тепер свідок має на собі.

Потім пояснює знавець, що сорочка, яку має тепер свідок, є зефірова й була прана яких 15 разів. На думку знавця, щойно згрубіння на яких 5 кг. моглоб вплинути на міру в плечах.

Тоді прок. Желенський вносить, щоб Чучман приміряв сорочку, яку свідок зложив у нього в часі слідства, а прок. Рудніцький — щоб знавець зміряв почерзі всі три сорочки, щоб таким способом переконатися, які заходять між ними ріжниці щодо пропорції довжини між мірою рукава і плечей.

В СОРОЧЦІ ПЕРЕД СУДОМ.

Після перерви свідок Чучман стає перед судом у білій сорочці. Знавець вияснює, що вигляд сорочки ідентичний із сорочкою, що її свдок передтим міряв. Є там деякі ріжниці, однак міра така сама.

Свідок Чучман подає, що спостеріг дрібницю, якої остання сорочка не має, а саме йде про криту дірку при шиї. В попередній сорочці є інакше. Свідок мав теж сорочку в іншій красці, а саме „ліля".

Прокуратор Желенський запитує знавця, чи сорочка, яку свідок тепер має на собі, зпочатку була біла.

Знавець вияснює: він переконаний, що вона була іншої краски. Можливо, що з прання облізла. Знавець оглядає її при кращім освітленню і завважав там легкі сліди голубих і фіолетних тінней. Він підтримує свою опінію, видану підчас слідства.

Предсідник заряджує, щоб свідок вложив сорочку, яку свого часу зложив у слідстві, а подібну до тої, що її дав Мацейкові.

Тому, що знавець не годен рішучо ствердити, чи всі три сорочки належали до одного власника, вносить прокуратор, щоб він зміряв сорочку, в якій свідок прийшов сьогодні до суду.

Підчас перерви свідок вбирається у власну сорочку.

Після перерви знавець Ігнатовський на доручення суду приступає до міряня 4 сорочок.

Прокуратор стверджує, що й опінія знавця, видана в слідстві, ріжниться від теперішньої. Тоді знавець дістає доручення зміряти ще раз, однак не в салі розправ, тільки в прилягаючій, побіч.

У міжчасі переслухують свідка Евгена Чучмана далі.

На запит прокуратора свідок заявляє, що Мацейко постійно доношував його сорочки зперед кількох літ. Під Велекдень 1934 р. його дружина купила Мацейкові плащ, а свідок дарував пополясте вбрання, в кратки лілевої краски.

Мацейко, виїжджаючи, залишив Чучманам картку, в якій повідомив про виїзд. Цю картку кудись закинено. Мацейко був скритий і мовчаливий, спокійний і зрівноважений. Поліція часто його шукала у варстаті і вдома.

На запит д-ра Горбового свідок описує вигляд Мацейка, який був шатином. Папіросів не курив.

Оборонцеві д-рові Шлапакові свідок описує теж вигляд Мацейка. Мацейко був передтим спортовцем, опісля захворів на чахотку і спортом уже не займався. Мав згорблені плечі; ліве рамя було трохи вище, руки мав довгі.

На дальші запити оборони свідок вияснює, що обяви чахотки виступили в Мацейка десь на 6 місяців перед арештуванням. Свідок не знає, чи міг робити довші прогульки. Мацейко був маломовний і багато читав.

Опісля показали свідкові плащ. Свідок каже, що плащ є подібний, однак не може ствердити рішучо, що це той, який купила його дружина.

На запит прок. Желенського, свідок каже, що Мацейко оповідав про випадок арештування Мицика.

ШВАЙЦАРСЬКІ КОВНІРЦІ... ЗІ ЛЬВОВА.

Тимчасом знавець Ігнатовський подає вислід мірення сорочок, а прокуратор стверджує, що виміри з розправи не згоджуються з вимірами, поданими в слідстві. Далі прокуратор стверджує, що опінія знавця в справі походження сорочок теж не згідна.

Адвокат д-р Ганкевич вносить показати знавцеві ковнірець з написом „Au grand passage de Geneve".

Про цей рід ковнірців каже знавець, що їх можна купити не конче тільки за границею. В Польщі теж такі виробляють.

Тому, що прокуратор вніс, щоб відчитати опінію знавця в справі ковнірця, зложену в слідстві, а там зізнає, що такі ковнірі є виключно заграничні, д-р Ганкевич пропонує доказ, що такі ковнірці продають у Львові, при чому оборонець подає адресу фірми.

Тоді прокуратор каже, що не противиться внескові оборонця, хоч підкреслює, що походження ковнірця не має ніякого значіння для справи.

Суд не узгляднює внеску оборони й перериває розправу до год. 10-тої рано.

Д-Р ШУХЕВИЧ ЯК СВІДОК.

По обідовій перерві в год. 14.30 починає зізнання д-р Ст. Шухевич. Зізнає по польськи.

Предсідник: Прошу нам представити обставини, серед яких арештовано вашого аплікanta Мирона Богуна (якого засуджено на 7 літ тюрми за вспівучасть в убивстві поліційного агента Яцини в Жовкві).

Шухевич: Це було приблизно 6. жовтня 1934 р. До почтової скринки хтось вкинув мені бюлетин Краевої Екзекутиви ОУН, зложений учетверо. Тому, що скринка має (в дверях) сильний затріск, почув я її цим разом, що хтось вкинув щось. Богун пішов і виняв зі скринки бюлетин; а коли приніс до покою (до бюра), я взяв від Богуна бюлетин — зацікавлений його змістом. Не вспів я сісти за бюрко, як почув при входових дверях дзвінок. Увійшли два пани і поспитали про Богуна, який стояв за мною. Панове ці — поліційні агенти, заявили мені, що прийшли перевести ревізію й арештувати М. Богуна. Це ділялося в передпокою. Коли ми ввійшли до мого бюра, я взяв бюлетин, який лежав на бюрку, й віддав його агентові. Коли вони хотіли перевести ревізію в моїм бюрку, я спротивився. Тоді агенти порозумілися телефонічно зі своєю владою, і внаслідок цього перевели ревізію тільки в шуфляді Богуна. По цій ревізії Богуна забрали агенти зі обою.

Предсідник: Чи зміст цього бюлетину ви знаєте?

Шухевич: Ні.

Предсідник: Чи передтим одержували колинебудь нелегальні друки?

Шухевич: Три або чотири рази — це було ще на попереднім мешканню — одержав я бюлетин, а раз „Сурму". Про це говорив я п. прокураторові Прахтель - Моравянському.

Предсідник: Чи свідок знає підсудного Підгайного?

Шухевич: Дуже добре.

Предсідник: Чи пригадуєте собі, яка була розмова між підс. Качмарським, Підгайним і вами?

Шухевич: Дійшло до мойого відома, що Атаманчук і Вербицький (яких засуджено за атентат на куратора Собінського — першого на 8 літ, другого на 15) не є задоволені з мене з приводу засуджуючого присуду. Родина Атаманчука в очі це мені закинула. Одного разу, коли був у мене підс. Підгайний, сказав мені, що з тюрми вийшов підсудний Качмарський, який сидів у Равічу разом з Атаманчуком і Вербицьким. Попросив я Підгайного, щоби привів до мене Качмарського. Тут мушу зазначити, що підчас процесу Барановського в Самборі (вбивство Голуфка) вийшло на яв, після зізнань Барановського, що атентат на куратора Собінського виконав Підгайний, а Роман Шухевич брав у цьому участь.

Коли прийшов Качмарський, я поспитав його, чи це правда, що Атаманчук і Вербицький нарікають на мене? Качмарський розказав мені, що вони жадали, щоби Підгайний і Шухевич виїхали за границю і там призналися до атентату на куратора Собінського, внаслідок чого може дійти до ревізії процесу. Я свято переконаний, що Атаманчук і Вербицький є невинні. (Предсідник: це ваш особистий погляд). Я Качмарському витолкував, що поставлення справи на цій площині є процедурально виключене. Чи при тій розмові до самого кінця був Підгайний, не можу собі пригадати.

Прок. Рудніцький: Чи це правда, що свідок виголошував опінію, що ОУН повинна заперестати терористичні акти?

(Дальше буде).

Павля Райхер.

CORPUS DELICTI

Капітан вантажного корабля „Нептун", Джан Ренд, стояв на містку й далековидом звернувся у сторону малої цятки на морі.

— Самітний човен, Мр. Вест, бачите —сказав ненадійно своєму пасажирові, що одинокий їхав на його кораблі. — Бачу навіть, що в човні є людина. Лежить горілиць.

„Нептун" звернув напрям на човен. Моряки готовили рятунковий човен, а капітан зі своїм пасажиром дальше стояли на містку.

— Цей мужчина здається мертвий — продовжав капітан.

Мр. Вест подорожував чомусь (це не була ясна справа) під прибраним назвищем. Його правдиве назвище було Рекс Ніксен. І йому зовсім байдуже було, чи мужчина в човні був живий, чи мертвий. Бажанням Рекса було взагалі не бачити серед такої спеки на покладі небіжчика.

А цей мужчина був направду мертвий.

— Перетрусіть кишені померлого. Може дізнаємось про його назвище — дав наказ морякам капітан Ренд.

Незабаром зголосив керманич Крум:

— Ми нічого не знайшли, капітане, навіть клаптика паперу. Але... і крикнув голосніше — тут під камізелькою є щось немов сховане!

Рекс Ніксен нащурив уха. За хвилину побачив, як капітан відчиняв різьблену скринку, а з неї покотились на лавку перли. І то кілька тузинів.

На борті зацарила гробова тиша. Крум, знавець перел, оцінив їх на пятьдесять тисяч фунтів.

На таке кров Ніксена вдарила йому до голови. Таке величезне майно! І нема нікого, хтоб до нього мав будьяке право, крім цього безіменного небіжчика.

Заки прихвалювали і подивляли красу перел, у мізку Рекса нагло зродився плян. Спирався він на безоглядній чесності капітана та на щирій відданості своєї дружини, що жила на острові Маркезас.

Його плян зовсім назрів, як він почув слова капітана: „На суші мерця похоронимо, а гроші здепонуємо на поліції".

Невдоволення захвилювало моряками. Один навіть дозволив собі на заввагу:

— До чого це, капітане? Половина вам, а друга наша.

Туманна черлень гніву пройшла обличчям капітана Ренда. „Ми не пірати!" — крикнув і пястуком повалив моряка на землю.

— В найближчій пристані залишить цей чоловік корабель — дав наказ.

Ніксен використав загальне замішання, що скоїлося після цього, й незамітно підійшов до небіжчика. В одній хвилині всунув йому до кишені свій годинник. Годинник, що його мав іще з ліпших часів, був старий і зіпсований, та найважніше було те, що на верхній стіні коверти годинника було виґравіруване його назвище й адреса: Рекс Ніксен, Маркезас.

Незабаром після цього крикнув один моряк: „Капітане, тут є ще щось, чого ми не зауважили" — й витягнув з кишені небіжчика годинник.

Капітан оглянув годинник зверха, опісля відкрив накривку. Годинник стояв. На накривці знутра побачив назвище й адресу.

Перли і годинник передав стерникові.

— Крум, заховайте це. Наступного місяця будемо в Маркезас. Там розпитаю про рідню померлого й віддам їй цю власність.

Ніксен радів. Ренд легко віднайде на Маркезас його дружину й передасть їй цей скарб.

Бідна Ґледіс буде проливати сльози за своїм Рексом, але одного дня він зявиться й осушить їй ці болючі сльози.

Ясні думки Рекса перервав наказ капітана:

— Небіжчика зложили до деревляної труни. Завтра будемо в Самбо, де його похоронимо.

В Самбо Ніксен залишив корабель. Хотів щезнути з очей капітана, а й теж не хотів бачити свого похорону.

Два дні після цього, як „Нептун" залишив пристань, Рекс поїхав рибацьким човном до Маркезас. Приїхав туди листопадового ранку, вісім днів пізніше ніж „Нептун". Причалив до північного берега острова. Непрохідні джунґлі, так з чотири милі, ділили його від дому і пристані. Тут міг він незамітно довідуватись про все та ждати, поки капітан Ренд не віддасть дружині перли й не відчалить.

Дуже непокоїла його вістка, що „Нептун" задумує в пристані зимувати, щоб зремонтувати корабель.

Нетерпляче діждався весни. Одного дня вибрався до своєї хати. Нарешті уже спокійно міг зайти до дружини і до своїх перел, бо корабля в пристані уже не було.

У знаменитому настрої заходив він у свою загороду. Вхідові двері були відкриті навстіж.

Ніксен увійшов — жінко моя, Ґледіс! — кликнув на порозі вдоволено й ніжно. Не було ніякої відповіди. Ніксен увійшов до середини. На маті розтягнутий хропів якийсь незнайомий.

Ніксен збудив його:

— Де ця жінка, що тут живе?

— Вона вчора відіхала на „Нептуні". А цю хижу я купив у неї.

— Куди вона поїхала?

— Думаю, що на Гаваї до родини. Перед місяцем умер її муж і залишив їй величезне майно в перлах. Та вона не дуже гляділа за майном. Продала перли. Більшу частину роздарувала на добродійні цілі, а собі залишила стільки, щоб могти заїхати до рідні. Заки ще поїхала, спровадила із Самбо похороненого вже мужа й похоронила його тут вдруге з великими почестями. Опісля вибудувала йому розкішну гробницю.

Ніксен стояв мов прибитий громом.

— Так воно було. Як не вірите, то підійдіть до дверей і переконаєтесь.

Ніксеном жбурнуло до дверей... На його улюбленому місці між двома пальмами з видом на море стояв величавий нагробник. Усаджена в дорогий мармур спочивала таблиця з написом:

На спомин
Про Рекса Ніксена
ур. 18. червня 1888
пом. 11. жовтня 1934

Переклав АР.

Осип Маковей.

ЦАРИЦЯ СВІТА.

Зпочатку була Брехня і була вона в царів та в панів, і царі та пани жили Брехнею. Всі трубили на цілий світ, що ніхто з них не хоче війни — і наpаз почали війну на цілий світ. Вигубили вісім міліонів людей, покалічили вісімнацять міліонів, у могилу загнали пошестями кілька міліонів — і пять років брехали безнастанно: „То не ми бажали війни, то вони, ці дикуни! Ми невинні"... Колиж їм уже люди перестали вірити, стали потішати їх: „Не журіться! Війна дасть вам нове небо і нову землю, а сама пропаде". І люди далі гинули.

Брехня, що зпочатку світової війни була молоденька, безсильна і мила, росла як буря і за час війни набрала такої сили, що стала всемогучою царицею світа. Де лише яка правда відізвалася, зараз її інтернувала, то значить по старому: брала у неволю і замучувала.

За лісами, за горами, за тридевятою землею і за великим морем знайшовся мудрець, котрий відважився сказати: „Панове! Брехня занадто розпаношилася. Позвольмо жити хоч одній Правді: нехай народи самі рішають, як їм жити і з ким!"

Цариця світа тут і відізвалася: „Добродію, не думайте, що я з вами не годжуся. Я тої самої думки, що ви! Дати волю народам — і годі!"

Здивувався світ на такі слова цариці світа і почав радуватися.

Радувався, та не довго.

Заморську Правду, гарненьку, здорову і милу, почала Брехня гонити з одної землі в другу, від одного народу до другого, — ніде не могла нещасна остановитись і осісти. Зайшла нарешті до переслідуваних народів. Приняли її гарно. Але Брехня вислала за нею військо, зловила її, всадила у брудний табор полонених і там вона померла від тифу. Її не замордували, ні! — бо дуже була молоденька і гарна, — вона згинула від тифу, природньою смертю...

По її смерти Брехня засміялась і з престола повела своїми яструбячими очима по цілім світі. Ніякої нової правди не побачила ніде. Лишилося старе небо і стара земля. І вона заспокоїлась. А світові дуки затерли з радости руки...

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Водервліт, Н. Й. — До останньої збірки додається: Н. Дривецький $1.

Як ми пом.

— Разом із жінкою втратив я найліпшого мого приятеля!

— Щож сталося? Ваша жінка померла?

— Ні, втекла з приятелем.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ДАЛІ КРИЧАТЬ: „АХ, ТА МОЛОДЬ!"

Деканка Колеґії Гонтера в Ню Йорку, Гана Іґен, наробила трохи гуку в американських газетах своєю новою програмою виховання студенток цеї школи.

Ця програма, кажучи словами самої авторки, „має на ціли передовсім спрямувати поодинокі студентку до повнішого саморозвою та до збільшення ваги групи в громадянстві". Вона має на ціли розбудити у всіх студенток змагання до кращої контролі себе самої в кождій ситуації в школі.

Авторка програми не каже, але з її слів виходить, що поведінка студенток під товариським і моральним оглядом лишає багає до бажання. Це зрештою нічого нового, бо про злі товариські форми й мораль молоді старе покоління говорило цілими віками.

НОВЕ ВИНО В СТАРИХ МІХАХ.

Нове в розславленій програмі це, що тут школа вперше пробує штовхнути молодь до кращої поведінки передовсім через розбудження студентської думки про питання поведінки, а затим розбудження молоді до певної акції.

Отже нема старого способу душення студентської думки, накидування студентам правил поведінки згори, ні заходів душити охоту молоді до діяльности.

ЧОГО ЇМ ТРЕБА?

Міс Медора Рузвелт виступила недавно перед одним клюбом з цікавою балачкою про „пересічного чоловіка", що вганяє по забавах, що їх справляють багацьким дочкам, як вони починають дівувати.

Бесідниця говорила, що досі загально думали, що такі „пересічні молоді люди" вганяли по цих забавах на те, щоб вибрати собі жінку.

Панна Рузвелт каже, що нічого подібного нема: цим молодим мужчинам не йде про те, щоб вибрати собі дружину: їм іде тільки про те, щоб даром наїстися й напитися.

ДЕ ВІДВАГА: В ЯЗИЦІ ЧИ В ОЧАХ?

Кажуть ґазети, що панна Рузвелт заслуґує на увагу не тільки тому, що вона якийсь там десятий кіл у плоті президентові Рузвельтові, але й тому, бо вона має відвагу сказати те, що бачить.

Та це вже не така велика чеснота, бо як уже хтось хоче побачить, то звичайно знайде відвагу це сказати.

Звичайно людям, що не мають відваги щось сказати, не стає і відваги щось і бачити. Вони бачать тільки такі річи, які їм „пристойно" бачити. Такі люди навіть як чого шукають, вони Бога просять, щоб того не знайти.

ЩО РОБИТИ З АДВОКАТАМИ?

За таке питання спречалися недавно на зборах і вечері адвокатської палати повіту Ню Йорк, отже самі таки адвокати.

Один з бесідників на вечері (самий предсідник палати!) пригадав приявним адвокатам, що Гаролд Ласкі, професор політичних наук в університеті в Лондоні, виступив недавно з пляном, що всі адвокати повинні би мати платню у-ряду, а цей за те мав би право визначувати, які справи й клієнтів кождий з адвокатів має заступати.

„Така пропозиція", говорив бесідник, „виглядає у вас смішно, але на ділі вона вповні годиться з суспільною фільософією, яку голосить тепер з дуже високих становищ у Злучених Державах".

Він пішов іще далі й сказав, що адвокати дуже легко можуть опинитися в становищі таких урядовців уряду. Вратувати їх від того можуть тільки вони самі, коли зорганізують ся краще та силою власної орґанізації заведуть у себе вищу моральність.

КОМУ ДОПИСУЄ?

Два професори, один з Гарвардсько, а другий з Колюмбійського університету, зробили цікаві висновки зі свого довгого висліду над радіом.

Хотіли вони знайти відповідь на питання: хто має допис на радіо?

Вони переконалися, що між жінками найкращим успіхом тішаться не жінки з ніжними голосами, але жінки з вульґарними й невиробленими голосами. Кажуть вони теж, що розвеселювання людей жінками на радіо стоїть нарівні з найгрубшими розвеселюваннями, як бурлескою й водевілем.

Чи є тоді нам чого жалуватися, що українки не грають великої ролі в радіових програмах?

ПРОТОКОЛ

з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союза, що відбулися 20 грудня 1935 р. в головній канцелярії У. Н. Союза під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерзі Сіті, Н. Дж.

У нарадах, що почались у третій годині пополудні, взяли участь головний предсідник М. Мурашко, головний рекордовий секретар Д. Галичин і головний фінансовий секретар-касієр Р. Слободян.

Головний предсідник відкрив збори та предложив на порядок дня такі справи:

Продаж бондів: COLLINSWOOD, N. J., $19,000 WATER BONDS 5%. Як було проголошено протоколом головного екзекутивного комітету з 12 червня 1935 року, заряд міста, залягаючи з плаченням відсотків від тих бондів, а таксамо зі сплатою самого капіталу від 1 травня 1934 року, запропонував У. Н. Союзові сплатити в готівці $4,000 до $5,000, а на решту капіталу видати довгореченцеві зворотні бонди. Орґанізація на таку пропозицію не згодилась, а натомісць подала свої умови, з тим, що коли заряд міста не сплатить зараз у готівці всього капіталу й всіх залеглих відсотків, то Союз буде змушений удатися в тій справі на судову дорогу. По довших пертрактаціях заряд міста згодився приняти умови У. Н. Союза та сплатити ввесь капітал і залеглі відсотки. Цей капітал і залеглі відсотки виносили разом $20,829.65 і ту суму У. Н. Союз тепер отримав.

HIGH POINT NORTH CAROLINA, $30,000 WATER & SEWER BONDS 5%. Реченець платности тих бондів іще не вийшов, одначе заряд міста залягав уже з плаченням відсотків від капіталу. Замісць погодитись на пропозицію міста щодо виміни теперішних бондів на зворотні бонди з довшим реченцем сплати капіталу та з нижчими відсотками, порішено продати ті бонди за суму $30,300.

$50,000 PACIFIC GAS & ELECTRIC CO. 4%. Ті бонди закуплено в жовтні 1935 року за $51,-000. Тепер постановлено продати їх за $52,292.50.

Купно бондів. Ухвалено закупити $100,000 NEW YORK PORT OF AUTHORITY 3.75% бонди за $99,000.

Уділення морґеджів. Порішено уділити морґедж у сумі $3,100 на реальність Д. Липового й Кушніра в Бейон, Н. Дж.

Дивіденди. По засягненню опінії актуарія У. Н. Союза постановлено уділити відповідні дивіденди в формі опусту в місячних вкладках для членів, що вступили до орґанізації на протязі 1926, 1927, 1928, 1929 і 1930 року та обезпечили себе в отсих клясах: O (LIFE PAID UP AT AGE 70), P (20 PAYMENT LIFE), E (20 YEAR ENDOWMENT).

І так члени обезпечені в клясах О і Р, отримають такий опуст у вкладках:

а) Ті, що вступили в члени У. Н. Союза на протязі 1926 і 1927 року, отримують опуст чотиро-місячної вкладки.

б) Ті, що вступили в члени У. Н. Союза на протязі 1928 року, отримають опуст три-місячної вкладки.

в) Ті, що вступили в члени У. Н. Союза на протязі 1929 року, отримують опуст дво-місячної вкладки.

г) Ті, що вступили в члени У. Н. Союза на протязі 1930 року, отримують опуст одномісячної вкладки.

Члени, обезпечені в клясі Е, отримають такий опуст:

а) Ті, що вступили в члени У. Н. Союза на протязі 1926 і 1927 року, отримують опуст дво-місячної вкладки.

б) Ті, що вступили в члени У. Н. Союза на протязі 1928 року, отримують опуст півтора-місячної вкладки.

в) Ті, що вступили в члени У. Н. Союза на протязі 1929 року, отримують опуст одномісячної вкладки.

г) Ті, що вступили в члени У. Н. Союза на протязі 1930 року, отримують опуст пів-місячної вкладки.

Вище поданий опуст у вкладках буде уділений у квітні 1936 року.

На тім закінчено наради в 6 годині ввечір.

Д. Галичин,
гол. рек. секретар.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє, що річні збори відбудуться в суботу, 28. грудня, в годині 8:15 ввечір, у галі української правос. громади, 334 Іст 14-та вул. На деннім порядку нарад є важні справи до полагодження, тому ваша приявність є конечна. — Близнак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Андрія, від. 66, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 28. грудня, точно в годині 8-мій ввечір, в школі, 406 Іст 67-ма вул. Обовязком кожного члена є прийти на збори в означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Контроля здасть справоздання за цілий рік і буде вибір нового уряду на 1936 рік. Взиваємо членів, щоб привели на збори нових членів, бо будемо принимати нових членів без оплати вступного до Братства і до У. Н. Союза. Неприявний на зборах член підлягає карі згідно зі статутом. — І. Чачуна, предс., Д. Курник, кас., Л. Фединяк, секр.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що річні збори відбудуться в неділю, 29. грудня, в годині 2-гій пополудні, під ч. 623 Савт Гілд вул. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо котрий член не прийде буде караний згідно зі статутом 25 ц., а урядник50 ц. Просимо членів, щоб привели нових членів, бо будемо принимати на річних зборах без оплати вступного. Українці повинні завсіди памятати за свою орґанізацію. Просимо довгуючих членів вирівнати свої довги, бо аж страшно споминати, які то наші члени байдужні. — Микола Кравчишин, предс.; Іван Гичка, кас.; Петро Сас, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Тов. Запорозька Січ, від. 284, повідомляє, що на річних зборах вибрано таких урядників: Дмитро Іванщук, голова; Микола Гудима, заст.; Михайло Маґац мол., касієр; Іван Тимкович, секр.; Василь Нищий, заст.; Дмитро Гладишевський, Теодор Дохват і Іван Щурик, контрольори; Михайло Маґац і Казимир Петришин, контрольори хорих; Стефан Щурик, кверник. Збори будуть дальше відбуватися у кожду другу суботу по першім, в годині 7-мій ввечір, в гали У. Н. Дому, 1020 Норт 9-та вул. — І. Тимкович, писар.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Відділ 308 повідомляє, що уряд на 1936 рік є: Іван Селяник, предс.; Юрко Чорний, заст.; Петро Івасишин, секр.; Федор Данько, заст.; Семен Коробій, кас.; Йосиф Зьомбра, заст.; Йосиф Івасишин і Петро Лесеганич, контрольори; Петро Топориський і Василь Заяць, надзирателі хорих; Максим Івасишин, дверник і погребник.

ГОДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць, що на річних зборах вибрано такий новий уряд на 1936 рік: Михало Лібрув, предс.; Василь Андрушків, заст.; Ілько Лисогір, кас.; Юстин Федик, заст.; Павло Маряк, секр.; Ілько Зазуляк, заст.; Юстин Федик і Ілько Зазуляк, контр. комісія; Павло Драбек і Іван Грех, надзирателі хорих в місті Годсон; Михайло Кімяк і Йосиф Коцюба на Грін Порті на фармі; Ілько Боднар, дверник. Збори будуть відбуватися в гали парафіяльній, де звичайно.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Свобода", від. 194, повідомляє, що на зборах 14. грудня 1935 р. вибрано новий уряд на 1936 рік. Новообрані урядники на 1936 рік є такі: Василь Заприлюк, предс.; Стефан Гнатишин, секр.; Теодор Пітула, кас.; М. Віґак і А. Одайський, контр. комісія.

ФЕНІКСВИЛ, ПА. Бр. св. Апп. Петра й Павла, від. 321, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що на річних зборах вибрано такий уряд на 1936 рік: Іван Садівський, предс.; Григорій Белюх, заст.; Йосиф Янушевич, кас.; Петро Винник, заст.; Федор —юх, секр.; Михайло куриляк, заст.; Іван Лоджук, Йосиф Костира, Йосиф Цюник, контрольори; Дмитро Цюх і Йосиф Пліш, опікуни хорих; Олекса Волосянський і Панько Запаян, хорунжі; Іван Костира, дверник. — Федор Цюх, секр., 319 St. Wsry St, Phoenixville, Pa.

RADIO.

УКРАЇНСЬКА РАДІО ПРОГРАМА В РАЧЕСТЕР, Н. Й.

В неділю, 29. грудня 1935, в годині 6:15 до 6:30 ввечір буде українська радіо програма зі стації WHAM, Рачестер, Н. Й. під проводом М. Юркова.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО У ВІДНІ

В 17-ті роковини Листопадового подвигу, — проголошення самостійности Західньої України — відбулось у Відні, як і що року досі, роковинне свято, влаштоване Українським Клюбом при співучасти всіх тутешних українських товариств, у пятницю, дня 1-го листопада увечорі, в салях Клюбу при Банкґассе.

Свято, попереджене тогож дня врочистою Службою Божою в тутешній церкві св. Варвари та панахидою за поляглих, у визвольній боротьбі, пройшло з видатним успіхом та серед піднесеного настрою доволі численно зґромадженої публики.

А програма його була ось яка:

Як перша точка — мужеський хор О. Кишакевича „Коли ви вмирали", відспіваний під диригентурою нашого тутешнього молодого композитора А. Гнатишина. Хор, як звичайно добре вишколений, відспівав гарно дібрану композицію з чуттям та бездоганно з погляду на вокальну сторону, після чого наступила святочна промова, виголошена д-ром В. Світликом.

Промовець, підкресливши силу визвольної стихії, що спонукує поневолений нарід боротися за втрачену волю, вказав на неї і на овидах Листопадового подвигу як на животворний чинник у революційних змаганнях народу, з глибин яких вийшов саме той великий чин як новий етап завершення наших поривів упродовж століть до Листопада. Далі, звязуючи його ідеольогічно з актом **22. січня 1919 р.** — як чудово творчим і все обєднуючим виявом ідеї **соборности української держави та українського народу** — промовець намагався схарактеризувати подрібніше всі ті чинники й моменти, що як вщерть і наскрізь необхідні умови складаються на здійснення всякого великого пориву. І так говорив він тут про необхідність **сильної віри в остаточну перемогу** як ро самозрозумілу і найглибшу основу всякого визвольного змагання, а далі про кожночасну **готовість до великих і найбільших жертв посвяти** на вівтарі тих змагань народу, жертв, без яких ніяке визволення ніколи не могло стати фактичною дійсністю. Зокрема змалював притім промовець кожночасну участь **активної меншости** народу в історії визвольницьких змагань, зазначуючи, що та інколи і справді дрібна меншість народу скорше чи пізніше потягала за собою завжди його більшість, нехай ця більшість і не знать яка тяжка, непереконлива і неохоча до боротьби, через що і тимбільша заслуга тих національних лицарів абсурду, що за кожен раз як перші в народі видвигали прапори боротьби. На кінець же д-р Світлик указав на високий ідеалізм, яким нині — відносно національної справи — захоплені широкі маси українського народу, і який є і мусить бути для нас найкращою запорукою оконечного успіху наших дальших визвольних змагань на шляху до великої могутньої, Соборної Української Держави.

І тую саму промову виголосив д-р Світлик на нашому святі і німецькою мовою, а нагородила його за неї за кожен раз гарячими оплесками уважно слухаюча публика.

Але може не від річі буде зазначити ще при тім і ось що:

Обмірковуючи духові вартости загального характеру, що вирішують успіх чи неуспіх визвольних змагань народу, треба при кожній нагоді вказувати теж на **конкретні, дійсні причини** такого чи іншого виліду даних зусиль у поодиноких епохах нашого минулого й теперішнього. Бо якщо мусимо безумовно погодитися з тим, що духові прикмети загального характеру, як ось сила віри в свої сили, готовість до посвяти та супремат духової еліти в народі заважують рішаючою вагою на тому висліді, то не менш непохитною правдою є і те, що духові прикмети таксамо добре, як і хиби — доповнюються в кожному народі ще й **головно йому питомими** прикметами й хибами, яких він одначе не завжди вповні свідомий, а які здебільша стають трагічною судьбою його всієї історії. І саме на такі то, особливо нам, українцям, питомі національні прикмети й хиби, повинні промовці на наших національних святах звертати особлившу увагу нашої публики, бо це вони власне складаються у своїй цілости на деякі, постійно повторювані причини таких чи інших вислідів важних починів у нас, і усталюють нашу історію іноді з несхитністю математичного правила, яке ми нині повинні розуміти гаразд. А власне історія Листопадового подвигу така повна подробиць і моментів специфічно української марки, і то моментів у своїх вислідах просто кольосального значіння, що можемо тут відмітити цілі ряди примірів на що найрадикальніші особливости історичної дійсности в нас, які всилі поучити — головном молоде покоління! — про неодно, чого йому треба вистеріґатися. Правда, точніші зясування з цього погляду це вже завдання не інавґураційного промовця, а головного референта, який власне промову загального характеру мав би доповнювати точним рефератом про хід истопадових подій. На жаль, про такий реферат аранжери цьогорічного свята в нас не подбали, а це треба підкреслити як його помітну недостачу. Бо чи ми той чи інший раз збираємося шанувати роковини великого подвигу, ми за кожен раз мусимо усвідомлювати собі всі історичні обставини того зриву, і так за кожен раз виходити зі святочної салі зі щораз глибшим розумінням основних причин його трагічного висліду.

І щойно тоді святкування роковин Листопада зможемо називати справді доцільним і позитивним ділом.

Як другу пісню відспівав мужеський хор Ніщинського „Закувала та сива зозуля", теж під проводом п. Гнатишина, який і тут доказав вправність і дбайливість своєї орудії. Наступила як найголовніша точка програми сценічна річ — драматичні картини до стрілецьких пісень під спільним наголовком „Іхав стрілець на війноньку" пера **проф. Чумака**, заразом і режисера тієї штуки. Наш автор намагався погодити тут погоду і гумор побуту українського села з високим драматизмом такої історичної хвилі в життю народу, як Листопадовий зрив. І накреслиши так картинку села, зрушеного вісткою про події у Львові та захопленого геройською охотою двигнутись і собі боротись за рідну землю, автор переплітає поодинокі сцени стрілецькими піснями, співаними хлопцями й дівчатами. Ну — картинка проф. Чумака безпретенсіональна собі і нарочно для нашого свята написана, але своєю основною концепцією не зла, а в деяких моментах добра, тільки домагалася би безумовно кращої розробки, бо самі співи дійсно драматичної акції не в силі заступити. Одначе про одно мусить автор при можливій повтірці подбати основно, а саме про справлення всіх тих місць, де наших стрільців прозвано вже надто з умором і, що так скажу, з погляду веселих сільських красунь. Це ось обнижує як рівень ідеальної висоти, на яку цей нарід видвигнув своїх укоханих героїв, і краще воно показувати нам на сцені юнаків, повних краси великого бойового запалу, ніж нпр. якогорого роду чур, що співають собі під носом „А війна війною..."

Та щоб там уже й не далося сказати про поодинокі сцени, в цілости надежиться проф. Чумакові за його невтомний труд і працю як режисерови щира і повна признання подяка.

Далі доповнилося свято відповідною промовою нововибраного президента Клюбу, пана гофрата д-ра Е. Тарнавецького, що в горячих словах та з питомим собі захопленням справою візвав нашу громаду до обєднання, до праці і до жертвенности на вівтарі Батьківщини, яка нині домагається від нас усіх геройських зусиль і геройського змагання.

А закінчилось свято відспіванням гимну „Не пора".

Д-р Остап Грицай.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ.

ГОЛИЙОК, МАСС.

До Хвального Уряду У. Н. Союза:

Отсим повідомляємо, що дня 15 грудня на зборах обох відділів нашої місцевости, а саме, тов. ім. Івана Франка, відділу 52 У. Н. Союза, й тов. ім. Тараса Шевченка, відділу 171 У. Н. Союза, приявні члени з обох відділів одноголосно порішили злучити оба відділи в один відділ, під назвою: Тов. ім. Тараса Шевченка, відділ 52 У. Н. Союза. Також вибрано уряд на 1936 рік для злученого відділу. І так предсідником відділу вибрано Василя Бурка, секретарем Ілію Вавришина, а касієром Ілька Процишина.

Ілія Вавришин, секретар.

У мряці.

— Слухай, Павле! Мені здається, що щось перевернулося! Ми певно переїхали когось!!

— Слава Богу! Це доказ, що ми ще на гостинці!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

СЕЙР, ПА.

Листопадове Свято.

В неділю, дня 24. листопада, відсвяткувала наша парохія листопадове свято.

Вечором відправив о. Яків Дебур панахиду за полеглих наших борців, котрі віддали своє життя за свободу свого народу. Потім перейшли до нової парохіяльної галі, де відбувся концерт.

Свято відкрив предсідник парохії гром. Мартин Вороблевський коротками, але патріотичними словами. Потім попросив до слова о. Якова Дебура, котрий пояснив ціль свята і накликував до любови Бога, церкви і свого народу, за що дістав гучні оплески. Потім хор заспівав „Боже великий" і стрілецькі пісні під проводом дяко-вчителя І. Кравця. Опісля відспівав сольо „Вже більше літ двісті" п. І. Тжкун, а панна М. Стрейбус грала на пяні. Виступав хор дитячий. Шкільні діти М. Заоборний, А. Рик і Ева Пецій добре декламували. Потім хор знову співав стрілецькі пісні. Святочну промову виголосив дяко-вчитель І. Кравець. Дуже милий був квартет „Реве та стогне", який виконали І. Тяжкун, Ю. Стрейбус, І. Новак і М. Подолинський, за що дістали бурю оплесків. Дяковчитель І. Кравець переповів тяжке положення наших рідних у старім краю під Польщею і під большевиками. Говорив до серця, що всім сльози стали в очах. Опісля подякував всім учасникам свята, а всі повставали і відспівали гимн „Ще не вмерла Україна". На тім закінчено свято.

На тім Листопадовім Святі зібрано на інвалідів $18, які відіслано до краю через „Обєднання".

АЛЕНТАВН, ПА.

Свято Першого Листопада.

Як кожного року так і цього відсвятковано у нашій громаді свято Української Державної Незалежности. Свято відбулося в неділю, першого грудня.

Для звеличання свята поклали немало труду і старань наш о. Д. Сенета, уряди відділів У. Н. Союза, О.Д.В.У., і укр. прав. парохії та Союз Українок.

У церкві, заповненій народом, відправив о. Сенета панахиду над уладженою могилою, окруженою членами відділу О.Д.В.У. Потім виголосив нарох до сліз зворушливу проповідь.

Вечором тогож дня відбувся святочний концерт, на якому виступали місцеві хори ім. Лисенка і шкільний Рідної Школи. Обидва хори, підготовлені нашим новоприбулим дяко-вчителем п. Іваном Заворським, виявлялися надзвичайно гарно.

Дует і сольо, відспівані сестрами Касич, а також мужеський квартет, виконаний пп. Вол. Пипюком, А. Колодієм, Вол. Фартухом і Ів. Бручаком, були відспівані дуже добре.

Головний реферат виголосила пані Стефанія Галичин з Ню Йорку. Референтка говорила про криваві змагання до волі та про світлий радісний день Першого Листопада 1918 року.

Другий реферат виголосив о. Д. Сенета. Обидва реферати часто були перериванi оплесками.

Святом проводив наш відомий громадянин, патріот, ветеран американської армії з світової війни: Павло Лагоцький.

Всім тим, що взяли участь у концерті, складаємо щиру подяку.

Жертви зложили: Лувій Мельнер (жид) $2; по $1: о. Дм. Сенета, Мих. Заблоцький, Текля Корінь, Яким Ковальчук, Вол. Пипюк, Микола Смичук, Антін Паращак, Мирон Загоройко, Михайло Мушастий, Гр. Фариняк, Антін Странко, Іван Білавь, Марія Яремчук і Микола Фартух; по 50 ц.: Павло Лагоцький, Василь Кіцак, Анна Салаш, Іван Собчак і Ілько Шевчук. Разом $18.50. Збірка в церкві $8.50, вступ на концерт і дрібні жертви $50. Разом $77.00. Розхід $17. Осталося $60, які вислано на інвалідів і боєвий фонд.

ЗА УРЯД ВІД. 23 О.Д.В.У.

Антін Максимяк, голова; **Володимир Пипюк**, фін. секр.; **Андрій Колодій**, рек. секр.; **Роман Бойко**, касієр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

До українців з Лемківщини і нашого громадянства.

З ініціятиви б. Комітету Допомоги Лемківщині скликано 4. вересня Перший Зізд, а на нім покликано до життя Організацію Оборони Лемківщини. Вибрано екзекутиву і поручено їй акцію ратування Богом і людьми забутої Лемківщини.

Програма нашої праці вимагає співучасти всього громадянства, а зокрема наших лемків з цілої Америки. Нам треба зібрати матеріяли з життя лемків, які хоче використати п. Авраменко у своїй студії. І треба нам дати грошеву допомогу, бо одержуємо з краю багато письм із просьбою допомогти нашим селам у їхній просвітно-господарській праці. Щоб зібрати фонди, буде влаштований 19. січня 1936 року Лемківський Кермаш, получений з балем, на який думаємо стягнути багато нашим лемків з міста і околиць. Тим чином наш Відділ ч. 1. перебере частину праці в допомоговій акції, а хто хотів би мати ширші інформації, хай пише до секретаря Теодора Копка, на таку адресу: **56 Norfolk St., New York, N. Y.**

Разом з тим подаємо письмо, яке просимо взяти під увагу, а яке надіслало нам видавництво „НАШ ЛЕМКО" у Львові. Воно звучить:

До Вас звертаємося з гарячою просьбою помогти нам видати необхідну і корисну для культурних і остіних цілей книжку під заголовком **„Карпатські землі разом з Лемківщиною в світлі історичної правди"**. Рукопис написав дотеперішний начальний редактор „Нашого Лемка" Юліян Тарнович. Тепер лише друкувати. Громадянство Старого Краю бідне і не може помогти нам видати цю корисну книжку.

Книжка буде прикрашена цінними картинами лемківського життя та буде обнимати: І. Географічний огляд Лемківщини. ІІ. Економічний огляд Лемківщини. ІІІ. Хто Лемки. IV. Мова, звичаї, обичаї, пісні, антропольогічний вигляд лемків. V. Праісторія Лемківщини. VI. Перші початки лемківських осель. VII. Княжі часи. VIII. Часи Казимира Великого. IX. Границі Західних Українських Земель. X. Шкільництво і церква на Лемківщині. XI. Лемківщина з Галичиною під Австрією. XII. Національний зрив Лемківщини.

Це все зібране і зладжене на основі наукових історичних джерел. Книжка буде обнимати щонайменше 120 оторін друку. Хочемо її видати на гарному папері, друкувати 3,000 примірників і розіслати по цілому світі, де живуть наші брати лемки. Тому звертаємося до Вас з ввічливим проханням помогти нам видати друком цю книжку. Це можете легко зробити, позичаючи нам сто (100) долярів, а за ці гроші вишлемо Вам по видрукуванні відповідну скількість ІСТОРІЇ. Гроші просимо вислати до Редакції „Наш Лемко" з допиською: На Історію Лемківщини.

Чоловік іде до праці. Жінка дає йому щось завинене в папері.

— Що це?

— Це вода до волосся.

— О, це дуже гарно, що ти так дбаєш про мене!

— Та це не для тебе!

— А для когож?

— Для твоєї тайпрайтерки. Вона все оставляє тобі на одязі так багато волосся!

Посте рестанте.

— Може є лист під шифрою „1000 цілунків"?

— Ні, зате є лист під шифрою „1005 цілунків".

— О, то напевно буде лист до мене, бо мій наречений є службовцем в банку та з привички дорахував процент!

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ВІДОЗВА ДО БРАТІВ ЗІ СЕЛА ОЖАНИ.

З рідного села надійшов лист, звернений до односельчан з Ожан з проханням не забути за те місце, де ми родилися. Лист цей щирий і повний теплих слів привіту.

Село Ожани лежить майже над Сяном. Мале воно і піскувате. Зарібків там обмаль. Заселене головно українцями. Хоч мале і бідне, всежтаки має церкву, свого священика, має кооперативу і читальню. Тільки не має свого Народнього Дому. Справа та стала пекучою, бо виповіджено приставовище читальні і виринуло питання: де дітися?

От і з тим питанням вирипула потреба мати свій власний Народній Дім.

Жертвенність наших братів зза моря дає Рідного Краю вже всім добре відома. Так нам пишуть з рідного села. А разом з тим мають віру, що знайдуться і тепер такі добрі люди, що допоможуть Ожанам побудувати свою власну національну твердиню.

Жертви просимо слати до греко-кат. уряду парохіяльного в Ожанах, почта Куриліавка, коло Лежайська. Відозву підписав Комітет, що складається з 9 осіб, а головно є гром. Дмитро Йордан.

У звязку з тим покликом заявався в Філядельфії Комітет Допомоги Ожанам, який просить односельчан як і наших Братів і Сестер з поблизьких і дальших сіл, щоб використали Різдвяні Свята для збірки на допомогу тій такій важній народній справі.

По інформації треба писати до голови Комітету, Івана Шегди: 704 Fairmount Ave., або до секретаря Івана Береска: 1024 N. Leithgow St. — Обидва: Philadelphia, Pa.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Музей у Празі.

Товариство Січ імени Богдана Хмельницького переслало через Обєднання $10 на Музей визвольної боротьби в Празі.

ШІКАГО — САВТСАЙД.

З хрестин на боротьбу.

Дня 23. листопада відбулося хрещення Мирослави-Стефанії і Дениса-Михайла, дітей громадян Михайла і Станислави Тарандій, на котрім то запрошені гості зложили для молоденьких християн дарунки. Родичі пожертвували з тої нагоди на визвольну боротьбу $5, котрі вислано до Обєднання.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС.

На політичних вязнів.

На іменинах у пані К. Олійняк запрошені гості забавлялись гарно, а підчас забави гром. В. Коваль з Голийок забрав слово та згадав про тих політичних вязнів, що їх тепер судять ляхи в Варшаві, та про потребу помочі для них. Переведено збірку, яка принесла $7, а видавши на пересилку 25 центів, вислано через Обєднання $6.75 на політичних вязнів. Жертви зложили: В. Коваль, І. Проциши, В. Гудима, І. Олійник і А. Тирешко по $1; П. Микитюк, П. Сисун, А. Винничак і Г. Валько по 50 центів.

В. Гудима.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (59)

Як Тарзан дивився на село Гарета, вічно цікавий Томі Волш скоро його пізнав. „Цеж той, що мене спас від льва", муркнув він до себе. „Це якраз чоловік, якого мені треба!" Томі вже звернувся йти до нього через коротку пропасть, що їх відділяла.

Яких 50 стіп під Тарзаном Гарето хвалися перед арабським вождом, що то він зробить Тарзанові, як піймає його в свої руки. „Не знаю", говорив він, „чи продати його як раба, чи зажадати за нього викупу, чи просто вбити його й покінчити з ним раз на все. На всякий випадок — побачимо".

„Він вічний ворог усяких таких людей, як ми", говорив Назір, „і нам треба з ним розправитися", говорив араб, коли його слова нагло перервав тріскіт. „Обрив!" крикнув Гарето й скочив на бік кілька кроків. І справді це був обрив, що й Тарзан побачив на своє здивування.

Як Тарзан сидів, прикучнувши на скалі, він нагло почув, що земля під ним обсувається. Як кіт, він скочив на рівні ноги й викинув руку вгору, щоб задержати рівновагу, але вже було запізно. Він посунувся вдолину просто до своїх смертельних ворогів.